

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.

przeciwko M. J.

o zapłatę

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 stycznia 2022 roku, sygn. I ACa 349/20

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 17 maja 2023 r.,

w przedmiocie wniosku sędziego Sądu Najwyższego X.Y. o wyłączenie go od orzekania w sprawie I CSK 4626/22,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z dnia 19 kwietnia 2023 r., na podstawie art. 26 § 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, przekazano Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wniosek SSN X.Y. z 18 kwietnia 2023 r. wraz z aktami sprawy I CSK 4626/22 celem nadania mu dalszego biegu.

We wskazanym wniosku SSN X.Y., na podstawie art. 51 k.p.c., stosując odpowiednio art. 48-49 k.p.c., wniósł o wyłączenie od orzekania w sprawie oznaczonej sygn. akt III CZ 239/22. Jak podkreślił wnioskodawca „[w]niosek złożono z uwagi na treść wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z dnia 8.11. 2021, (Dolińska-Ficek, Ozimek, 49868/19 i 57511/19) z którego wynika, że orzeczenie wydane przez Sąd, w składzie którego

uczestniczy sędzia powołany na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), narusza standard z art. 6 Konwencji (sądu ustanowionego ustawą). Powoduje to poważne ryzyko traktowania orzeczenia wydanego w takiej sytuacji jak w warunkach nieważności postępowania oraz ryzyko powstania roszczeń odszkodowawczych”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: „u.SN”) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Jednocześnie, stosownie do treści art. 26 § 3 u.SN, wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

2. Stosownie do powyższego w pierwszej kolejności ustalić należy, czy przekazany Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wniosek SSN X.Y. mieści się w ramach kognicji Izby określonej w art. 26 § 2 u.SN. Wskazany przepis *expressis verbis* swoim zakresem obejmuje wyłącznie wnioski lub oświadczenia dotyczące wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujące zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego.

Nie ulega wątpliwości, że wniosek SSN X.Y. dotyczy wyłączenia sędziego, gdyż jego status nie został przez wnioskodawcę w żadnym zakresie zakwestionowany. Konsekwentnie realizacja pierwszej części normy prawnej wyrażonej w art. 26 § 2 zd. 1 u.SN jest bezdyskusyjna. Druga jednak jej część wyraźnie ogranicza wnioski lub oświadczenia, o których w niej mowa do tych, które obejmują zarzut braku niezależności sądu lub niezawisłości sędziego.

Zauważyć należy, że sformułowania takie, jak „niezależność sądu” oraz „niezawisłość sędziego” nie występują we wniosku SSN X.Y. *Prima facie* oznaczać to może, że rozpoznanie wniosku SSN X.Y. nie mieści się w zakresie kognicji Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Z drugiej jednak strony, nie sposób pominąć, że wniosek „złożono z uwagi na treść wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z dnia 8.11.2021, (Dolińska-Ficek, Ozimek, 49868/19 i 57511/19)”. We wskazanym wyroku Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: „Trybunał”) podkreślił, że chociaż prawo do „sądu ustanowionego ustawą” jest autonomicznym prawem wynikającym z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: „Konwencja”), to w orzecznictwie Trybunału sformułowano bardzo ścisły związek między tym szczególnym prawem a gwarancjami „niezależności” i „bezstronności” (par. 276). Z tego też względu, odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji w zakresie prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu, Trybunał stwierdził, że zarzuty dotyczące „sądu ustanowionego ustawą” oraz wymogów „niezawisłości i bezstronności” wynikają z tego samego podstawowego problemu. W konsekwencji Trybunał uznał, że zarzuty te zostały rozpoznane w par. 281-355 wskazanego wyroku (czyli w ramach badania zarzutu naruszenia prawa do sądu ustanowionego ustawą) i nie wymagają dalszego badania (par. 356-357).

W świetle powyższego uznać należy, że wniosek SSN X.Y. odnosi się bezpośrednio do kwestii związanych z realizacją konwencyjnego standardu niezawisłego i bezstronnego sądu, któremu odpowiadają ustawowe zwroty „niezależność sądu” i „niezawisłość sędziego”. W związku z powyższym rozpoznanie wniosku SSN X.Y. mieści się w zakresie kognicji Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych określonej w art. 26 § 2 u.SN.

3. Odwołując się do wyroku Trybunału w sprawie *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* SSN X.Y. jednoznacznie wskazuje, że bezpośrednią i jedyną przyczyną możliwego naruszenia standardu sądu ustanowionego ustawą, a przez to też – w świetle wskazanego wyroku – niezawisłego i bezstronnego sądu, jest udział w składzie sędziego powołanego na urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.

Jak wskazano w punkcie 1 art. 26 § 3 u.SN stanowi, że wniosek pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Nie ulega wątpliwości, że przedmiotowy wniosek w całości oparty jest na kwestiach związanych z procedurą powołania sędziego na urząd.

Jednocześnie nie można pominąć okoliczności, że art. 26 § 3 u.SN nie został wyeliminowany z polskiego systemu prawnego, pomimo tego, że wyrok w sprawie *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* stał się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji przeszło rok temu, czyli 8 lutego 2022 r.

4. Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.